

JUSTIITSMINISTEERIUM

Rahandusministeerium
info@fin.ee

Teie 28.11.2023

Meie 07.12.2023

nr 1.1-10.1/7147-1,
RAM/23-0982/-4K
nr 8-2/5063

Mootorsõidukimaksu seaduse eelnõu kooskõlastamine

Austatud minister

Rahandusministeerium on II kooskõlastusringil esitanud Justiitsministeeriumile kooskõlastamiseks mootorsõidukimaksu seaduse eelnõu. Kuivõrd eelnõu on edastatud ka Riigikantseleile, siis võtsime kooskõlastamise aluseks Riigikantseleile esitatud eelnõu ja seletuskirja.

Justiitsministeerium kooskõlastab eelnõu isikuandmete töötlemisega seotud osa põhimõtteliste märkustega, ülejäänud osas kooskõlastame eelnõu märkustega.

I. Põhimõttelised märkused

1. **Andmekaitsealase mõjuhinna puudumine** – kordame juba esitatud märkust, et kuivõrd eelnõu seadusena vastu võtmisel kehtestatakse kohustus, mis puudutab olulist osa Eesti elanikkonnast ning maksu määramiseks, kogumiseks ja maksuvabastuse rakendamiseks töödeldakse automaatselt erinevate asutuste andmekogus olevaid andmeid, tuleb seletuskirjas esitada andmekaitsealane mõjuhinna (IKÜM art 35 lg 1 ja lg 3 punkt a).

Palume seletuskirja nimetatud mõjuhinnauga täiendada.

2. **Eelnõu §-ga 15** vabastatakse teatud sõidukid mootorsõidukimaksust. Esitasime ka I ringil mootorsõidukimaksu vabastuse regulatsiooni osas märkuseid ja täname, et olete maksuvabastuse tingimusi eelnõus ja seletuskirjas täpsustanud.

Siiski märgime, et jätkuvalt tuleks silmas pidada andmetöötluse tervikregulatsiooni. Liiklusseadusest ega liiklusregistri pidamise põhimäärusest ei nähtu, et registriandmete põhjal oleks võimalik eristada nt alarmsõidukeid, samuti näiteks diplomaatilise esinduse haldustöötajale kuuluvat mootorsõidukit. Kui mingil viisil siiski on võimalik eristada, tuleks eelnõu seletuskirjas seda avada ja vajadusel käsitleda asjakohaste õigusaktide muutmist.

Palume eelnõu seletuskirja täiendada ja vajadusel näha õigusaktides ette vajalikud muudatused.

3. **Eelnõu § 16** reguleerib mootorsõidukimaksu registrit. Esitasime ka I kooskõlastusringil kõnealuse registriga seoses märkuseid ning võrreldes I ringil esitatud eelnõuga on praegune eelnõu versioon muudetud selgemaks.

Siiski on jätkuvalt ebaselge, milliseid andmekategooriad registrisse kantakse. Eelnõu § 16 lõikes 3 on sätestatud, et Transpordiamet esitab Maksu- ja Tolliametile mootorsõidukimaksu arvutamiseks vajalikud alusandmed käesoleva seaduse §-des 11–15 sätestatud maksumäärade ja vabastuste arvestamiseks, sealhulgas isikuandmed. Kas isikuandmete all on mõeldud näiteks eelnõu § 14 lõikes 1 nimetatud andmeid?

Eelnõu tuleb täiendada registrisse kantavate andmete loeteluga. Eelnõus tuleb üldisemate kategooriate kaupa välja tuua, milliseid andmeid maksukohustuslaste registri alamregistris töödeldakse. Detailne andmete loetelu võib olla andmekogu põhimääruses. Näiteks sätestatakse seaduse tasandil, et andmekogusse kantakse isiku kontaktandmed ning määruses täpsustatakse, et kontaktandmed on aadress ja e-post. Vt näiteks MKS 3³. jagu „Töövõtuahelast ja töötamise kestusest teatamine.“.

Palume eelnõu täiendada.

II. Sisulised märkused

4. Esitasime I kooskõlastusringil järgmise märkuse:

„Eelnõu seletuskirja 5. osas on märgitud, et „Sõidukite maksustamine ei ole Euroopa tasandil harmoniseeritud. See annab liikmesriikidele vabaduse otsustada sõidukimaksude kehtestamist ja rakendavaid määrasid iseseisvalt.“.

Eelnõu seletuskirjas (lk 2) on märgitud, et mootorsõidukimaksu seaduse eesmärk on kehtestada Eestis sõidukitele suunatud keskkonnamaks. Juhime tähelepanu, et eelnõul on registreerimistasu regulatsiooni osas puutumus ka Euroopa Liidu õigusega ning palume analüüsida eelnõus esitatud registreerimistasu regulatsiooni kooskõla ELTL art-ga 110. Kõnealune artikkel sätestab, et ükski liikmesriik ei kehtesta teiste liikmesriikide toodetele mingeid otseseid ega kaudseid riigimakse, mis on suuremad samasugustele kodumaistele toodetele kehtestatud otsestest või kaudsetest maksudest.

Asjakohane on Euroopa Kohtu 7. aprilli 2011. a otsus kohtuasjas C-402/09, mille kohaselt „ELTL artiklit 110 tuleb tõlgendada nii, et nimetatud sättega on vastuolus, kui liikmesriik kehtestab saastetasu, mida kohaldatakse mootorsõidukitele nende esmasel registreerimisel asjaomases liikmesriigis, kui nimetatud maksumeedet rakendatakse nii, et sellega muutub ebasoodsamaks teistest liikmesriikidest ostetud kasutatud sõidukite kasutuselevõtmine kõnealuses liikmesriigis, kuid siseriiklikul turul olevate sama vanade ja sama kulumisastmega sõidukite ostmise ei muutu selle tagajärjel ebasoodsamaks.

Palume eelnõu seletuskirja täiendada.“.

Riigikantseleile esitatud seletuskirjas on 5. osas märgitud järgmist:

„Sõidukite maksustamine ei ole Euroopa tasandil harmoniseeritud. See annab liikmesriikidele vabaduse otsustada sõidukimaksude kehtestamist ja rakenduvaid määrasid iseseisvalt.

Eelnõu kohta tehakse direktiivi (EL) 2015/1535, millega nähakse ette tehnilistest eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord, kohane teavitus Euroopa Komisjonile. Ootame tagasisides seisukohta ka Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 110 kooskõla kohta. Esitame Euroopa Komisjonile ja liikmesriikidele käesoleva seaduseelnõu materjalid.

Tagasiside antakse kolme kuu jooksul pärast teavituse esitamist.“.

Seletuskirjas tuleks siiski analüüsida eelnõu kooskõla ELTL art-ga 110. Palume seletuskirja analüüsiga täiendada.

III. Eelnõu seletuskirja mõjude osa märkused

Kordame I kooskõlastusringil eelnõu seletuskirja mõjude osa kohta tehtud märkuseid:

5. Eelnõu seletuskirjas on mootorsõidukimaksu seaduse eesmärgiks kehtestada sõidukitele suunatud keskkonnamaks. Juhime tähelepanu, et maksu kehtestamine on siiski vahendiks eesmärkideni jõudmisel, mistõttu eesmärgiks see ei sobi. Üldisemaid eesmärke saaks seada nt järgnevalt: riigile maksutulu kogumine, keskkonnamaksude eesmärkide täitmine jne. Eesmärgid (soovitavad tulemused) tuleks püstitada ka arvuliselt, seda enam, et eelnõu seletuskirja mitmetele

sellistele eesmärkidele teksti sees juba ka viitab. Nt saaks arvuliselt seada vähemalt järgmised eesmärgid:

- a) Kui suur on riigi soovitatav (eeldatav) aastane (või mitmete aastate) maksutulu uuest kehtestatavast maksumeetmest?
- b) Kui suur on muudatusest tulenev soovitatav kasvuhoonegaaside netoheite vähenemine maanteetranspordis aasta/aastate lõikes?
- c) Kui palju mootorsõidukeid võiks muudatuse tulemusena jääda Eestis aktiivsesse kasutusse?

Eesmärgid peaksid lähtuma nii riigieelarvelistest vajadustest kui ka soovitud keskkonnanäesmärkidest, et oleks võimalik hiljem hinnata, kas soovitu ka saavutati või kas selle mittesaavutamisel tuleks kavandada täiendavaid muudatusi.

Eelnevast tulenevalt palume eelnõusse kavandada ka seaduse mõjude järelhindamise säte, kuna kehtestava maksu eeldatavad mõjud suurtele sihtrühmadele on ilmselt olulise kaaluga. Mõjude järelhindamise ja vastava sätte sõnastuse kohta palume vaadata täpsemalt järelhindamise korraldamise juhendist¹.

6. Mõjude analüüsis on jäänud hindamata mõju riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustele, kuna eelnõu kohaselt tuleb ka neil hakata tasuma nii auto registreerimistasu kui ka aastamaksu. Palume analüüsi täiendada ning arvestada ka ametiasutustele tekkivate kuludega seletuskirja 7. osas.
7. Seletuskirjas pole analüüsitud uue maksu arvutamise ja arusaadavuse mõju elanikkonnale – kuivõrd keeruline ja aeganõudev saab olema otsuse tegemine, milline on maksukohustuse mõttes kõige optimaalsem sõiduk konkreetse liikumisvajaduse rahuldamiseks, kuivõrd on CO₂ andmed sõidukite tulevastele ostjatele kättesaadavad, arusaadavad ja lihtsasti arvutatavad (nt kas aastamaksu osas kavandatakse analoogset kalkulaatorit, nagu on seletuskirjas märgitud eelnõu § 17 selgituse juures registreerimistasu kohta), kas kõigil huvilistel saab olema avalik ja lihtne ligipääs iga huvipakkuva maksuobjekti andmetele, sh nt kas need avaldatakse ka automüügiportaalides. Sellest lähtuvalt tuleks hinnata mh ka ebasoovitavat mõju, mis võib autoomanikule kaasneda maksukoormuse mõttes vale või eksliku otsuse langetamise tulemusena – kui alles hiljem (maksuteate saabumisel) selgub nt teiselt eraisikult ostetud auto tegelik aastane maksusumma, mis ei vasta esialgu lubatule.
8. Mõjuanalüüsi kokkuvõttena palume seletuskirjas esitada ka järeldus halduskoormuse muutumise kohta nii füüsilistele kui ka juriidilistele isikutele koos lühikese põhjendusega. Samaselt tuleks hinnata riigiasutuste töökoormuse võimalikku muutumist eelnõu seadusena rakendumise järgselt.

IV. Muud märkused eelnõu ja seletuskirja kohta

9. Palume arvestada ka käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud märkustega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kalle Laanet
justiitsminister

¹ <https://www.just.ee/oigusloome-arendamine/hea-oigusloome-ja-normitehnika/oigustloovate-aktide-mojude-hindamine>.

Lisa: Eelnõu ja seletuskirja failid Justiitsministeeriumi märkustega

Kärt Voor 5868 0033, Kart.Voor@just.ee
Mari Koik
Anu Suviste
Joel Kook